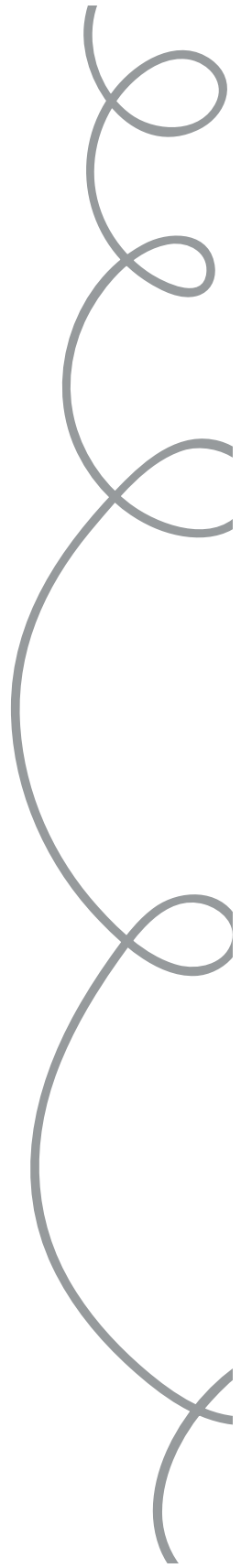
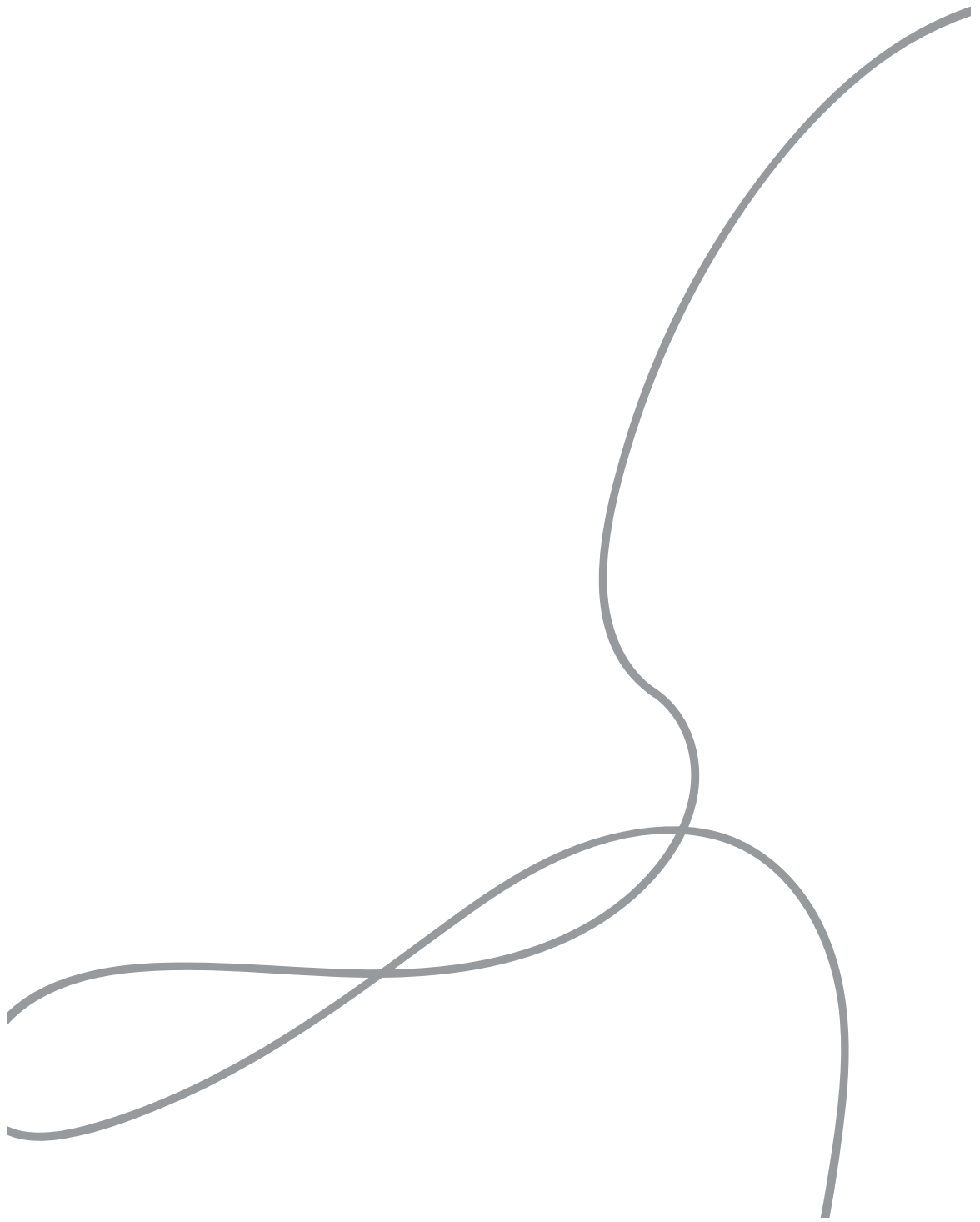

KOLMTEIST
PÕHJUST

JAY ASHER
KOLMTEIST
PÕHJUST

INGLISE KEELEST TÖLKINUD
LIISA RAUDSEPP

 TÄNAPÄEV

Jay Asher
Kolmteist põhjust

Inglise keelest tõlkinud Liisa Raudsepp

Originaali tiitel:
Jay Asher
Thirteen Reasons Why
Razorbill, Penguin Group
New York 2007

Esmatrükk eesti keeles 2010
Juurdetrükk 2018

Toimetanud Hele Pärn
Kujundanud Liis Karu

Copyright 2007 © Jay Asher
Tõlge eesti keelde © Liisa Raudsepp ja Tänapäev, 2018

ISBN 978-9985-62-957-4

Trükitud AS Printon trükikojas

JoanMariele

„Noormees,” kordab ametnik. „Mis ajaks see peaks kohale jõudma?”

Hõõrun kahe näpuga oma vasakut kulmu. See on hakanud tugevasti tuikama. „Vahet pole,” ühman vastuseks.

Ametnik võtab paki. Sellesama kingakarbi, mis vedeles vähem kui 24 tunni eest minu ukse taga; see on pakitud uuesti pruuni paberkotti ja kinnitatud läbipaistva teibiga, just samamoodi nagu mina selle sain. Ent suunatud uuele adressaadile. Järgmisele inimesele Hannah Bakeri nimekirjas.

„Kuraditosin,“^{*} pomisen omaette. Seejärel tunnen vastikust, et ma seda üldse märkasin.

„Kuidas palun?”

Raputan pead. „Mis see maksab?”

Ta tõstab karbi digikaalule ja klõbistab kiirelt klaviatuuril.

* Sõnamäng: kuraditosin on inglise keeles *Baker's dozen*, otsetõlkes „Bakeri tosin”. Hannah Baker saatis kassetid kaheteistkümnele inimesele, ent põhjusi luges ta kokku 13 – siin ja edaspidi tõlkija märkused.

Toetan bensiinijaamast ostetud kohvitopsi letile ja jõllitan ekraani. Tõmban rahakotist mõned arved, koughin taskust mõned mündid ja asetan raha letile.

„Kohv pole vist veel mõjunud,” mainib ametnik. „Üks dollar on puudu.”

Ulatan puudu oleva dollari ja hõõrun uniseid silmi. Rütüpan lonksu kohvi, see on leigeks muutunud ja läheb seetõttu vaevaliselt alla. Aga ma pean kuidagi üles ärkama.

Või siis mitte. Võib-olla ongi kõige parem veeta päev poolunes. Võib-olla on see ainus võimalus tänast päeva üle elada.

„See peaks homme kohale jõudma,” teatab ametnik. „Või siis ülehomme.” Ta paneb karbi oma selja taha kärusse.

Oleksin pidanud ootama koolipäeva lõpuni. Oleksin pidanud kinkima Jennyle veel viimase rahuliku päeva.

Ehkki ta pole seda ära teeninud.

Kui ta homme või ülehomme koju jõuab, leiab ta ukse eest paki. Või jõuab tema ema või isa temast ette ja ta leiab selle oma voodilt. Ja ta on põnevil. Minagi olin põnevil. Pakk, millel ei ole saatja aadressi? Kas kogemata või meelega? Võib-olla midagi salajaselt austajalt?

„Kas te tšekki soovite?” pärib ametnik.

Raputan pead.

Pisike printer trükib siiski kviitungi. Jälgin, kuidas ametnik selle mööda sakilist plastikserva lahti rebib ja prügikorvi heidab.

Linnas on ainult üks postkontor. Huvitav, kas seesama ametnik aitas ka teisi nimekirjas olevaid inimesi, kes said selle paki enne mind? Kas nemad hoidsid tšeki haiglase suveniirina alles? Sorkasid selle oma aluspesu sahtlisse? Kinnitasid kodusele teadetetahvlile?

Äärepealt oleksin ikkagi kviitungit küsinud. Olen juba lausumas: „Vabandage, ma siiski võtaksin tšeki.” Mälestuseks.

Aga kui ma oleksin soovinud mälestust, võinuksin kopeerida kassette või säilitada kaardi. Aga ma ei taha enam iialgi neid kassette kuulata, ehkki Hannah' hääled jääb mind igavesti kummitama. Ning majad, tänavad ja keskkool jäävad mulle alatiseks meenutama.

Nüüd on see minu kontrolli alt väljas. Pakk on juba teel. Lahkun postkontorist ilma tšekita.

Mu pea tuikab ikka veel, kuskil sügaval vasaku kulmu all. Iga lonks tundub hapu ja mida lähemale koolile jõuan, seda enam ma ära vajun.

Ma tahan kokku kukkuda. Tahan variseda siinsamas kõnriteele ja lohistada end luuderohupõõsasse. Sest kohe pärast luuderohupuhmast teeb rada käänaku, jõudes kooli parklani. Tee kulgeb üle muruplatsi peamaja juurde. Ustest sisse, koridori, mis lookleb kapidade ja klassiruumide vahel, kuni jõuab lõpuks alati avatud ukseni, esimesse tundi.

Ruumi eesosas õpilaste laudade vastas asub hr Porteri laud. Tema saab saatja aadressita paki viimasena. Ning klassi keskel, vasemas reas on Hannah Bakeri pink.

See on tühi.

EILE

ÜKS TUND PÄRAST KOOLI

Kingakarbi suurune pakk on toetatud viltuselt vastu välisust. Meie välisuksel on tilluke pilu posti jaoks, ent kõik seebitükist suuremad asjad jäävad väljapoole. Pakendile on kiiruga kribatud adressaat – Clay Jensen –, seega võtan paki ja suundun tuppa.

Viin paki kööki ja panen tööpinnale. Avan pudi-padi sahtli ja võtan käärid. Vean kääriteraga ringi ümber paki ja tõstan kaane pealt ära. Kingakarbist lebab kokku rullitud mullikile. Keeran selle lahti ning leian sellest seitse lahtist kasseti.

Iga kasseti paremas ülanurgas ilutseb tumesinine number, maalitud tõenäoliselt küünelakiga. Kõik kassetipooled on märgistatud. Esimesel kassetil üks ja kaks, järgmisel kolm ja neli, seejärel viis ja kuus ja nii edasi. Viimase kasseti ühel küljel seisab kolmteist, teisel aga mitte midagi.

Kes küll võiks saata mulle kingakarbitäie kassette? Keegi ei kuulagi enam kassette. Kas ma üldse saan neid millegagi kuulata?

Garaaž! Stereomakk tööpingil. Mu isa sai selle täikalt peaaegu tasuta. See on vana, seega on isal ükskõik, kui see

saepuruseks või värviseks saab. Ja mis kõige parem – see mängib kassette!

Lohistan ühe tooli tööpingi juurde, viskan seljakoti põrandale ja istun. Vajutan *Eject* nuppu. Plasticsahtel avaneb kergelt ning libistan esimese kasseti sisse.

1. KASSETT: A-POOL

Tere, poisid ja tüdrukud! Siin Hannah Baker. Elus ja eetris.

Ma ei usu seda.

Ei mingeid lubadusi tagasi tulla. Ei mingit lisalugu. Ja seekord absoluutselt mitte mingeid nõudmisi.

Ei, ma ei suuda seda uskuda. Hannah Baker tegi enesetapu.

Loodan, et olete valmis, sest kavatsen teile jutustada oma eluloo. Täpsemalt sellest, miks mu elu lõppes. Ja kui sa neid kassette kuulad, siis oled sina üks neist põhjustest.

Mida? Ei!

Ma ei ütle sulle, milline kassett sinust kõneleb. Aga ära karda, kui sa juba selle armsa karbikese said, siis esineb siin ka sinu nimi... seda ma luban.

Sest miks peaks üks surnud tüdruk valetama?

Hei! See tundub pigem nali olevat. Miks peaks üks surnud tüdruk valetama? Vastus: sest ta ei saa enda eest seista.

Kas see on mingi haiglane hüvastijätukiri?

Lase aga käia. Naera pealegi.

Oijah. Ma arvasin, et see on naljakas.

Enne surma lindistas Hannah terve hulga kassette.

Miks?

Reeglid on väga lihtsad. Neid on ainult kaks. Esimene reegel: kuula. Teine reegel: anna edasi. Loodetavasti pole kumbki neist sinu jaoks kerge.

„Mida sa kuulad?”

„Ema!”

Viskun maki suunas, vajutades korraga alla mitmeid nuppe.

„Ema, sa ehmatasid mind,” lausun. „Ei midagi. Üks kooliasi.”

See on minu tüüpvastus. Hilja väljas? Kooliasi. Raha juurde vaja? Kooliasi. Ja nüüd ühe tüdruku kassetid. Tüdruku, kes neelas kaks nädalat tagasi peotäie tablette.

Kooliasi.

„Kas ma võin kuulata?” küsib ema.

„Need pole minu omad,” kostan vastuseks, kriipides kinganinaga betoonpõrandat. „Ma aitan ühte sõpra. Ajaloos. Igav värk.”

„Noh, see on sinust kena,” lausub ema. Ta küünitab üle mu õla ja kergitab tolmust kaltsu, ühte mu vana marlimähet, et võtta selle alt mõõdulint. Seejärel suudleb ta mind laubale. „Jätan sind omapead.”

Ootan, kuni üks klõpsuga sulgub, seejärel asetan näpu *Play* nupule. Mu sõrmed, käed, käsivarred, kael tunduvad

seest õõnsad. Neis pole piisavalt jõudu, et vajutada ühtainsat makinuppu.

Korjan mähkme üles ja laotan selle kingakarbile. Soovin, et ma poleks iialgi näinud seda karpi ega neid seitset kasseti. Esimesel korral oli *Play* nupu vajutamine lihtne. Käkitegu. Mul polnud aimugi, mida ma kuulama hakkan.

Ent nüüd on see üks kohutavamaid asju, mida ma kunagi teinud olen.

Keeran hääle vaikseks ja panen kasseti mängima.

...Esimene reegel: kuula. Teine reegel: anna edasi. Loodetavasti pole kumbki neist sinu jaoks kerge.

Kui oled läbi kuulanud kõik kolmteist kassetipoolt – sest igal lool on kolmteist külge – kerid linnid algusesse, pane need karpi tagasi ja anna edasi sellele, kellest tuleb juttu pärast sinu väikest lugu. Ja sina, õnneseen number kolmteist, võid kassettid otse põrgusse kaasa võtta. Sõltuvalt sinu usust saame seal võib-olla kokku.

Kui sul peaks tekkima kiusatus reegleid rikkuda, siis võta teatavaks, et ma tegin neist kassettidest koopiad. Need koopiad tehakse vägagi avalikuks, kui see pakk teie kõigini ei jõua.

See ei olnud hetke ajel tehtud otsus.

Ärge pidage mind... jälle... endastmõistetavaks.

Ei. Kuidas ta saab nii mõelda.

Sind jälgitakse.

